

แนวทางในการสร้างสำนึกสากลสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

Guidelines to Enhance Global-Mindedness for Student Teachers in English Major

เกษกนก วรรณวัลย์¹, วิลาวรรณ พรหมสีใหม่², อีรวุฒิ เอกะกุล²
Ketkanok Wannawan¹, Wilaiwan Promseemai², Theerawut Akakul²

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสำนึกสากล องค์ประกอบ และแนวทางการพัฒนาสำนึกสากล ให้เกิดกับนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษ และนำไปใช้เป็นแนวทางสร้างสำนึกสากล สำหรับการเตรียมความพร้อมในการเผชิญปัญหาในยุคโลกาภิวัตน์ สำนึกสากลจะช่วยให้คนในโลกยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ใส่ใจประเด็นปัญหาโลก พึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันโดยสันติ และเป็นสมาชิกของพลโลก

คำสำคัญ: สำนึกสากล นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

Abstract

This article aims to investigate global-mindedness as well as its components and the guidelines for developing global-mindedness for student teachers in English Major. The findings as guidelines to enhance global mindedness for the student teachers in case of facing any problems in the era of globalization. Global-mindedness helps people accept different cultures, care in the world' problems, interconnect and live together with peace, and be world citizenship.

Keywords: Global mindedness, student teachers, english program

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

¹ Ph.D. Candidate in Educational Research and Evaluation Program, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

² Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

บทนำ

โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนโดยทั่วไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการจะดำรงชีวิตอยู่ในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพราะโลกปัจจุบันเป็นโลกที่ไร้พรมแดนมีการเชื่อมต่อกันทั่วทั้งโลกด้วยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารที่นับวันจะเพิ่มความผกผัน (disruption) มากยิ่งขึ้น จนส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ดังการรายงานความเสี่ยงของโลกในเวทีเศรษฐกิจโลกปี 2561 พบว่าโลกมีความเสี่ยง 5 ด้านได้แก่ ความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม โดยเกิดภาวะวิกฤตการขาดแคลนอาหารและน้ำ ผลผลิตไม่พอเพียงกับความต้องการในการบริโภค ปัญหาการแบ่งขั้วแบ่งฝายทางด้านการเมือง ปัญหาสังคมการอพยพการโยกย้าย เกิดช่องว่างที่ไม่เป็นธรรม ปัญหาความซับซ้อนด้านเทคโนโลยีและการควบคุมปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI เป็นต้น (World Economic Forum, 2018: 1-25) และปัญหาต่างๆ ได้ขยายเป็นวงกว้างขึ้นด้วย ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น กลายเป็นปัญหาของโลกไปแล้ว ซึ่งปัญหาเหล่านี้ United Nations (1992: 8) ได้ให้ความสำคัญไว้โดยมีการนำเสนอในการประชุมสุดยอดสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ณ กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล ครั้งที่ 1 ในปี ค.ศ. 1992 ว่าทุกประเทศควรตระหนักถึงความจำเป็นในการที่จะต้องร่วมมือกันปกป้องโลก เพื่อหามาตรการแก้ไขสถานการณ์สิ่งแวดล้อมโลก และวางรากฐานสำหรับการดำเนินชีวิตที่ยั่งยืน โดยมีตัวแทนจาก 160 ประเทศที่เป็นสมาชิกได้ร่วมกันลงนามในอนุสัญญาและข้อตกลงที่สำคัญ ได้แก่ แผนปฏิบัติการ 21 (agenda 21)

และอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองบรรยากาศโลก อนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการถ่ายโอนเทคโนโลยี ทรัพยากรทางการเงิน และองค์การรับผิดชอบ หลักการพิทักษ์ป่าไม้ และการจัดตั้งองค์กรติดตามประเมินผล จากความสำคัญดังกล่าว ทุกประเทศจึงต้องร่วมมือกันปลูกฝังและสร้างสำนึกสากล (global mindedness) ให้เกิดแก่ประชาชนของตนเอง เพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่ยั่งยืนในฐานะสมาชิกของสังคมโลก

สำหรับประเทศไทย ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญเกี่ยวกับสำนึกสากล โดยได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ดังจะเห็นได้จากหลักการสำคัญข้อหนึ่งของแผนพัฒนาฯ ที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยการมุ่งสร้างคนให้รู้จักใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและคนไทยเป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ เป็นพลเมืองที่มีวินัย ตื่นรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต มีความรู้ มีทักษะและทัศนคติที่เป็นค่านิยมที่ดี มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ มีความเจริญเติบโต ทางจิตวิญญาณ มีจิตสาธารณะและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความเป็น พลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 3-5) ทางด้านการศึกษาที่มีนโยบายที่จะปลูกฝังสำนึกสากลและความเป็นพลเมืองโลกให้กับผู้เรียนตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเริ่มมีการบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากล ส่วนระดับอุดมศึกษาได้ให้สถาบันทางการศึกษาผลิตบัณฑิตให้ได้ตรงตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยบัณฑิตระดับอุดมศึกษาจะ

ต้องเป็นผู้มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองและพลโลก (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2557: 58)

สำหรับความเคลื่อนไหวด้านการศึกษาลำดับสากล McGaha and Linder (2014: 316) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อลำดับสากล โดยใช้แบบสอบถามกับนักเรียนตัวอย่าง ในมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัยในสหรัฐอเมริกาตะวันออกเฉียงใต้จำนวน 337 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิชาชีพครู มีลำดับสากลอยู่ในระดับปานกลาง และถึงแม้ว่าผลการวิจัยจะชี้ว่าลำดับสากลของนักศึกษาวิชาชีพครูอยู่ในระดับปานกลาง แต่เขาก็ให้ความสำคัญกับนักศึกษาวิชาชีพครู จำนวน 36 เปอร์เซ็นต์ที่บอกว่าไม่แน่ใจ นั่นแสดงให้เห็นว่าเป็นการลังเลหรือไม่แน่ใจเกี่ยวกับลำดับสากล ซึ่งอาจบ่งชี้ได้ว่านักศึกษายังขาดความเข้าใจหรือขาดการพัฒนาในเรื่องนี้ ซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อการประกอบอาชีพครูของพวกเขาในอนาคต และ Cui (2013) ได้ศึกษาระดับลำดับสากลและความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกและวิชาโททางการศึกษา จำนวน 184 คน จากมหาวิทยาลัยรัฐมิสซิสซิปปี โดยใช้เครื่องมือวัดลำดับสากล (Global-mindedness scale: GMS) และเครื่องมือวัดความเฉลียวฉลาดทางวัฒนธรรม (Cultural intelligence scale: CQS) และศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง พบว่า ตัวแปรด้านเพศ การรับรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ไม่ใช่ของตนเอง และประสบการณ์การสอน สามารถทำนายระดับลำดับสากลของนักศึกษาวิชาชีพครู

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรการรับรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมที่ไม่ใช่ของตนเอง การเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับคนที่ ภูมิหลังที่แตกต่างกัน และประสบการณ์การสอน สามารถทำนายระดับความเฉลียวฉลาดทางวัฒนธรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู และพบว่าลำดับสากลและความเฉลียวฉลาดทางวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกในระดับปานกลาง

สำหรับในประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาเรื่องการพัฒนาลำดับสากลในนักศึกษาวิชาชีพครู ทั้งๆ ที่เรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญเพราะสำนึกและการแสดงออกของนักศึกษาวิชาชีพครูจะมีผลอย่างมากต่อการประกอบวิชาชีพและการสอนนักเรียนในอนาคต เพราะหากครูมีลำดับสากลที่ดีก็จะส่งผลให้นักเรียนมีความคิดและมีลำดับสากลที่ดีด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรที่จะเริ่มมีการพัฒนาลำดับสากลกับนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร การศึกษาค้นคว้า และการสืบค้นข้อมูลเนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อทางธุรกิจ สื่อดิจิทัล รวมถึงการที่นักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษมีโอกาสที่จะพบปะและใช้ภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติในการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ตลอดจนความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของโลก และที่สำคัญ Haladjian (2016: 1-6) ได้ชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงของจิตสำนึกกับภาษา (consciousness and language) ว่า การรับรู้ภาษาเป็นพื้นฐานที่ทำให้คนเราเกิดจิตสำนึกหรือการมีจิตสำนึกทำให้ได้ภาษา ภาษาช่วยทำให้ความคิดของคน มีความชัดเจน และเป็นรากฐานสำหรับการได้รับความรู้ รวมถึงกลายเป็นคนกลุ่มใหญ่เพราะการมีภาษาในการสื่อสาร และอีกบทบาทหนึ่งของภาษาคือเป็น

พื้นฐานของการคิด การอนุมานคาดการณ์ เกิดการเข้าใจและเข้าถึงในสภาวะของจิต และถ้าเราเข้าถึงความคิดของเราก็เท่ากับว่าเราเข้าถึงจิตสำนึกนั่นเอง จึงไม่ต้องสงสัยเลยว่าภาษาเป็นเงื่อนไขหนึ่ง ในการเข้าถึงจิตสำนึก และจากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีกลองส่งเสริมให้มีการศึกษาและพัฒนาอย่างจริงจังเกี่ยวกับเกี่ยวสำนักสากลของนักศึกษาเพื่อรองรับการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศต่อไป

จากการศึกษาค้นคว้าความหมายของสำนักสากล พบว่ามีนักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายสำนักสากลครอบคลุมองค์ประกอบเกี่ยวกับความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึก และความรับผิดชอบ โดยสรุปได้ว่า สำนักสากล หมายถึง การที่บุคคลมีสภาวะการตื่นตัว จากความคิดความเข้าใจในตนเอง คนอื่นและโลกที่อาศัยอยู่ รวมถึงมีความเข้าใจในความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมจนนำไปสู่ความต้องการหรือการแสดงออกที่จะมีส่วนร่วมรับผิดชอบในประเด็นปัญหาของชุมชนและของโลก รวมทั้งการเป็นสมาชิกและการเป็นพลเมืองของโลก (Hett 1993: 92 ; Bhavnani 2013: 4 ; Hacking *et al.*, 2016: Abstract ; Park *et al.*, 2016: 1)

ความเป็นมาและความสำคัญของสำนักสากล

สำนักสากลเกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ช่วง ค.ศ. 1945-1950 นักวิชาการได้หันมาสนใจลัทธิสากลนิยม หรือลัทธินานาชาตินิยม โดยเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาเท่าเทียมกัน จึงพึงได้รับสิทธิต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงเพศ ชนชั้น และเชื้อชาติ อีกทั้งยังพยายามที่จะทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างชาติ รวมทั้งการติดต่อข้ามวัฒนธรรม และการที่ประเทศต่างๆ ล้วนอยู่ใน

สังคมโลกที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงควรเห็นความสำคัญของการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศที่จะนำไปสู่การกำหนดกฎหมายระหว่างประเทศและการตั้งองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อใช้จัดระเบียบโลกและสร้างระบบถ่วงดุลอำนาจมิให้ชาติใดชาติหนึ่ง มีอำนาจเหนือชาติอื่น (Hett, 1993: 143) การจัดการศึกษาเพื่อสำนักสากล (education for global-mindedness) หรืออาจเรียกว่าโลกศึกษา (global education) จึงมีความมุ่งหมายเช่นเดียวกันกับการศึกษาเพื่อความเป็นพลโลก (education for world citizenship) ซึ่งเป็นการเตรียมประชาชนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกที่ประเทศต่างๆ ต้องพึ่งพาอาศัยกันอย่างแท้จริง โดยการปลูกฝังให้ประชาชนมีทรรศนะในการมองโลกที่กว้างกว่าเดิม มีความเข้าใจว่าตนเองเป็นพลเมืองของโลกเท่าๆ กับที่ตนเป็นพลเมืองของประเทศที่อาศัยอยู่ โดยมีความเข้าใจถึงสิทธิบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบที่ตนเองมีต่อโลก ตลอดจนร่วมสร้างประวัติศาสตร์ และร่วมเผชิญชะตากรรมที่เกิดขึ้น (Saxton, 1995: 4170) สำหรับทางด้านการศึกษา เริ่มที่โรงเรียนนานาชาติมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคนให้มีสำนักสากล มีความตระหนักถึงความเป็นมนุษย์ และร่วมกันพิทักษ์โลก ช่วยสร้างสิ่งที่ดีกว่าเพื่อความสงบสุขของโลก ผู้เรียนในหลักสูตรนานาชาติจะต้องมีความสามารถในการตั้งคำถาม มีความรู้เป็นนักคิด นักสื่อสาร มีศีลธรรม ใจกว้าง ใส่ใจ กล้าตัดสินใจ และกล้าสะท้อนความคิด (International Baccalaureate, 2013 a: 35) และมีการศึกษาจากการสัมภาษณ์ครูชาวจีนในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฮ่องกง เห็นตรงกันว่า สำนักสากลเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจ ได้แก่ การคิดเชิงวิพากษ์ การรู้วัฒนธรรม และการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นที่จะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในปัญหาของ

โลก ความรู้และทักษะจะช่วยในการพัฒนาความรู้สึกสำนึกสากล เห็นคุณค่าด้านมนุษยธรรม มีความมุ่งมั่นในสันติภาพและความยุติธรรมทางสังคม ส่วนองค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึกจะนำไปสู่การกระทำที่เอื้อต่อการพัฒนาความสงบและยั่งยืนของโลก (Lai, 2014: 35)

ดังนั้น ทุกประเทศจึงต้องปรับตัวให้ทันกับยุคโลกาภิวัตน์ เกี่ยวกับด้านสำนึกสากลนี้ควรเริ่มจาก นักศึกษาวิชาชีพครู โดยเฉพาะ นักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ผู้ที่จะไปถ่ายทอดความรู้ และส่งเสริมสำนึกสากลให้กับผู้เรียนในอนาคต และยังเป็นผู้ที่มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษสื่อในแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษา และวัฒนธรรมกับชาวต่างชาติมากกว่ากลุ่มอื่นๆ มหาวิทยาลัยทั่วโลกให้ความสำคัญในการส่งเสริมสำนึกสากลให้กับนักศึกษา โดยกำหนดไว้ในหลักสูตร หรือจัดกิจกรรมในรายวิชาภาษาอังกฤษ ดังจะเห็นได้จาก James and Davis (2010: 39-47) ได้สำรวจความคิดเห็นของคณาจารย์เคนดัลสเทท ถึงความสำคัญของสำนึกนานาชาติและสมรรถนะทางวัฒนธรรม เพื่อบรรจุไว้ในหลักสูตรสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการศึกษาพบว่า คณาจารย์มีความเห็นตรงกันว่าสำนึกนานาชาติ และสมรรถนะทางวัฒนธรรมมีความสำคัญควรบรรจุไว้ในหลักสูตรและยังมีงานวิจัยของ Black and Bernardes (2014: 1-15) ที่ศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชาวแคนาดา จำนวน 46 คนที่ไปฝึกสอนที่ประเทศเคนยา เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมส่วนตัวและพฤติกรรมการสอนของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ไปฝึกสอนที่ประเทศเคนยามีสำนึกสากลเพิ่มสูงขึ้น และจากการศึกษาของ Hansen (2010: 7) พบว่า คนที่มีสำนึกสากลสูง จะตระหนักว่าคนเรามีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นด้านวัฒนธรรมหรือด้านความคิด

เห็นที่ขัดแย้งกัน เป็นคนที่มีความสามารถที่ย่อมรับและชื่นชมในความหลากหลายและความแตกต่าง ใส่ใจคนอื่นมากขึ้น ไม่ว่าจะมาจากส่วนใดของโลกก็ตาม และมีคุณธรรมความรับผิดชอบ นอกจากนี้ DeMello (2011: 45-46) พบว่าในการที่จะพัฒนาตนเองเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และเรียนรู้ความแตกต่างของคนหรือสำนึกสากล ผู้เรียนจะต้องมีทักษะความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (creative and innovative skills) ทักษะการตั้งคำถาม (inquiry skills) ทักษะการแก้ปัญหา (problem solving skills) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (critical thinking skills) ทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology skills) ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (communicative and cooperative skills) มีความสามารถในการกำกับตนเอง (self-directed skills) และมีความยืดหยุ่นในปรากฏการณ์ทางความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ส่วนการจัดการศึกษาเพื่อสำนึกสากลในประเทศไทย เริ่มมีความชัดเจนเมื่อ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการจัดตั้งโรงเรียนมาตรฐานสากลขึ้นตามเป้าหมายในปี พ.ศ. 2553-2555 จำนวน 500 โรงเรียนในประเทศไทย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ มีศักยภาพเป็นพลโลก (world citizen) คือ เป็นเลิศวิชาการ สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลงานอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก และมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เทียบเคียงกับหลักสูตรมาตรฐานสากล เช่น หลักสูตร English Program (EP) หลักสูตร Mini English Program (MEP) International English Program (IEP) หรือ International Baccalaureate (IB) (สำนักบริหาร งานการมัธยมศึกษาตอนปลาย: 5-15)

สรุปได้ว่า ผลจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้มนุษย์หันมาเห็นใจกัน ร่วมมือกันโดยการศึกษา ทำความเข้าใจเพื่อให้เกิดความเสมอภาค ความยุติธรรม การอยู่ร่วมกัน ไม่แบ่งแยก และสำนึกในความเป็นพลเมืองโลกหรือสำนึกสากล โดยมีองค์กรกลางระหว่างประเทศเป็นผู้จัดระเบียบและสร้างสมดุลอำนาจให้เกิดขึ้น ในด้านการศึกษาสถานศึกษา ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและในระดับอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ แต่ละประเทศก็ได้ให้ความสำคัญในการศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนาการสร้งสำนึกสากล ให้เกิดกับผู้เรียน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนได้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมโลก

องค์ประกอบของสำนึกสากล

องค์ประกอบของสำนึกสากล สามารถที่จะเกิดขึ้นได้ทั้งจากปัจจัยภายในและ ภายนอกของตัวบุคคล ที่ผ่านการเรียนรู้และประสบการณ์ โดยมีนักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้เสนอองค์ประกอบของสำนึกสากล ดังนี้

Hett (1993: 143) ได้วิเคราะห์และสรุปองค์ประกอบสำนึกสากลได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความรู้สึกรับผิดชอบ (responsibility) หมายถึง การที่บุคคลได้ตระหนักรู้ซึ่งต่อคนอื่น ๆ ในทุกส่วนของโลก ด้วยความรู้สึกรับผิดชอบอย่างมีศีลธรรมเป็นเบื้องต้นต่อการพยายามและพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ในที่ใดที่หนึ่ง 2) ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (cultural pluralism) หมายถึง ความชื่นชมยินดีในความหลากหลายทางวัฒนธรรมในโลก และเชื่อว่าวัฒนธรรมทั้งหมดนั้นมีคุณค่าที่จะแสดงให้เห็นปรากฏได้ด้วยการทำให้เกิดความพอใจและความพยายามเข้าใจกรอบวัฒนธรรมอื่น ๆ 3) ผลจากการกระทำ (efficacy) หมายถึง ความเชื่อว่าการกระทำของบุคคลสามารถทำให้เกิดผลที่แตกต่าง และความ

เชื่อว่าประเด็นความผูกพันในชาติและระหว่างชาติเป็นสิ่งสำคัญ 4) การมองโลกเป็นศูนย์กลาง (global centrism) หมายถึง การคิดในลักษณะที่ว่า อะไรเป็นสิ่งที่ดีสำหรับสังคมโลก ไม่ใช่คิดเพียงแต่ว่าอะไรที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศของตน ความตั้งใจที่จะพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานมาตรฐานโลก ไม่ใช่การยึดถือเผ่าพันธุ์เป็นศูนย์กลาง 5) การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกัน (interconnectedness) หมายถึง ความตระหนักและความชื่นชมของการมีปฏิสัมพันธ์กับคนและชาติทั้งหมด ซึ่งเป็นผลให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในโลก หรือความสัมพันธ์อย่างเหนียวแน่นในครอบครัวของมนุษยชาติเดียวกัน ซึ่ง ฌ็องฌูรฌด์ หลาวทอง (2546: 312) ได้สร้างมาตรวัดสำนึกสากลตามบริบทสังคมวัฒนธรรมไทย จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นความรู้สึกชื่นชมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมอื่น ๆ ไม่มองว่าวัฒนธรรมตนเองเป็นวัฒนธรรมที่ดีที่สุดเพียงอย่างเดียว สนใจเรียนรู้ในประเด็นต่าง ๆ ทางวัฒนธรรมหรือภาษาต่างประเทศมีความต้องการที่จะติดต่อกับคนต่างชาติหรือต่างวัฒนธรรม 2) การใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก เป็นความรู้สึกใส่ใจและตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งประเด็นปัญหาที่ประสบอยู่ในปัจจุบันและปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้ทรัพยากรและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3) การพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เป็นความรู้สึกเห็นถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันของมวลมนุษยชาติ ที่ต้องการพึ่งพาอาศัย ร่วมมือ และเข้าไปช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างนานาประเทศ และเห็นความสำคัญของการอยู่ร่วมกันโดยสันติ 4) การเป็นสมาชิกพลโลก เป็นความรู้สึกที่เห็นว่าตนเองมีฐานะเป็นสมาชิกหนึ่งในสังคมโลก นอกเหนือจากการเป็นสมาชิกของสังคมในประเทศของตน ปฏิบัติตนตามหน้าที่พลเมืองที่ดี มีความเห็นว่ามีมนุษย์ทุก

ชาติทุกภาษามีความเสมอภาคกัน มีศักดิ์ศรีความเป็นคนเท่าเทียมกัน รู้สึกเห็นถึงคุณค่าเพื่อนมนุษย์ และเคารพในสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์คนอื่น ๆ Hill (2012: 246) กล่าวว่า บุคคลที่มีสำนึกสากล จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและสร้างสรรค์โลกให้ดีขึ้น มีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความรักความเมตตา และเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ๆ

สรุปได้ว่า บุคคลที่มีสำนึกสากล ควรจะต้องมีคุณลักษณะมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง และสังคม มีความรักความเมตตา ยอมรับสิ่งใหม่ๆ ยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มองโลกเป็นศูนย์กลาง มีความรู้สึกที่ตนเองไม่เพียงแต่เป็นสมาชิกในประเทศของตนเท่านั้น แต่ยังเป็นพลเมืองโลกหรือพลโลกอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกสนใจและใส่ใจในประเด็นปัญหาของโลก อีกทั้งยังมีความเชื่อว่ามนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน และกันและควรอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

แนวทางการสร้างสำนึกสากล

ผู้เขียนขอเสนอแนะแนวทางที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์จากนักการศึกษาในการสร้างสำนึกสากลภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมไทย ตามกรอบของ ฅัญฐารณ์ หลาวทอง (2546: 132) 4 ด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันในสังคม พหุวัฒนธรรมนั้น ต้องเน้นการยอมรับความแตกต่างทางภาษา ขนบประเพณี ความเชื่อ ศาสนา และวิถีชีวิต บนพื้นฐานของการยอมรับสิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ของแต่ละบุคคล โดยให้ออกาสชนกลุ่มน้อยซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันได้รับการพัฒนาทุกด้าน เพื่อนำไปสู่ความเท่าเทียมกันของทุกคนในสังคม ซึ่งในท้ายที่สุดจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยนำไปสู่ความเป็นสังคมที่มีความสมบูรณ์ มีคุณค่า

และความสวยงามบนความแตกต่าง หลากหลาย เจริญก้าวหน้าได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน (วิภาพรรณ พิณลา, 2559) และ Bank (1994: 60) ได้เสนอแนวคิดแบบพหุวัฒนธรรม 2 รูปแบบคือ รูปแบบที่เน้นให้กลุ่มคนในวัฒนธรรมหลักยอมรับในความแตกต่างของบุคคลอื่น (enlightening power group model) และรูปแบบที่เน้นให้กลุ่มคนในวัฒนธรรมย่อยเข้าใจตนเองในบริบททางสังคมของตนเอง และวัฒนธรรมหลัก (share power model) ซึ่งได้มีการดำเนินการคือ 1) การบูรณาการเนื้อหา ครูใช้ตัวอย่างและเนื้อหาจากหลายๆ วัฒนธรรมและกลุ่มคนหลายๆ กลุ่ม เพื่อแสดงมโนทัศน์ หลักการ ทฤษฎี ความเห็นในวิชาเรียนและแบบฝึกหัด 2) กระบวนการสร้างความรู้ ครูช่วยให้ให้นักเรียนเข้าใจ รับรู้ จำ เปรียบเทียบ ประเมินค่า เพื่อค้นหา แสวงหา พิจารณา และตัดสินใจที่จะสรุปความหมายทางวัฒนธรรม 3) การสอนที่ให้ออกาสอย่างเสมอภาค คือการที่ครูปรับปรุงการสอนของครูให้ก้าวหน้าขึ้นและเป็นการสอนที่มีหลากหลายรูปแบบ 4) การลดอคติเป็นมิติที่จะช่วยอธิบายลักษณะของทัศนคติมีต่อเชื้อชาติและกลวิธีของผู้เรียนที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาเจตคติและค่านิยมแบบประชาธิปไตยเพิ่มสูงขึ้น 5) อำนาจของวัฒนธรรมและโครงสร้างของสังคมเป็นมิติที่กล่าวถึงการเป็นกลุ่ม และการบอกความเป็นเชื้อชาติจะช่วยสนับสนุนการมีส่วนร่วม จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างขึ้น ในวัฒนธรรมของโรงเรียนเพื่อให้พลังของผู้เรียนจากหลากหลายเชื้อชาติชนกลุ่มน้อยและวัฒนธรรมกลุ่มต่างๆ เกิดขึ้น Baruth and Manning (1992: 51) กล่าวถึงแนวทาง 6 ประการ คือ 1) การจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทางวัฒนธรรมต่างๆ ในองค์กรมากกว่า ที่จะกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่แยกออกเป็นส่วนๆ 2) การจัดการเรียนรู้โดยเน้นวัฒนธรรมร่วมสมัยให้มากเท่ากับวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เป็นผลรวม

ของความพยายามของการนำวัฒนธรรมต่าง ๆ ให้แพร่กระจายในทุกกิจกรรมและทุกวันที่นำรูปแบบการสอนไปใช้ 4) การจัดการเรียนรู้ที่ทำให้มั่นใจว่าไม่มีการถือเพศหนึ่งเพศใดเป็นสำคัญ 5) การจัดการเรียนรู้โดยยอมรับลักษณะการศึกษาในสังคมสองภาษา และทักษะทางการศึกษาที่ถูกต้องต่อสังคมที่มีภาษาหลากหลาย 6) การจัดการเรียนรู้และแนวคิดต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่บนภูมิหลังและประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็กหรือผู้เรียน Peggy (2006: 73) กล่าวถึงแนวทาง 5 ประการ (five general approaches) คือ 1) การจัดการเรียนรู้ในสภาพที่แตกต่างของความสามารถพิเศษและวัฒนธรรมของผู้เรียน 2) การสร้างสัมพันธ์ไมตรีในมนุษย์ 3) การสร้างหลักสูตรหรือกิจกรรมที่จะเจาะจงหรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกลุ่มของผู้เรียน 4) การสร้างให้เกิดการศึกษาในลักษณะพหุวัฒนธรรม 5) การส่งเสริมแนวทางพหุวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม ชุมศักดิ์ อินทร์วิทย์ (2557: 10) กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักการ 6 ประการ (instruction: based on 6 principles) คือ 1) ความอยากรู้และความสามารถในการเรียน และคิด 2) สอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล 3) สร้างให้เกิดองค์ความรู้ในตัวผู้เรียน 4) สร้างให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามระดับที่เป็นจริงของแต่ละคน 5) ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและแบ่งปันความรู้ 6) จัดให้ทุกคนหรือทุกกลุ่มมีส่วนร่วม

สรุปได้ว่า แนวทางในการสร้างจิตสำนึกสากลด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้นสามารถทำได้โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นพหุวัฒนธรรมในองค์รวม บูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับลักษณะของวิชา รวมทั้งส่งเสริมให้มีการสร้างปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนในขณะเรียน ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรืออาจสร้างหลักสูตรที่มีความเฉพาะเจาะจง สร้างองค์ความรู้

ให้เกิดในตัวผู้เรียนเพื่อการเกิดสำนึกสากลที่ยั่งยืน

2. ด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก โดยเฉพาะการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งในประเด็นนี้หมายรวมถึงจิตสำนึกสาธารณะด้วย ดังเช่น ศศิณา ภาวรา (2550: 284-285) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาจิตสำนึกด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพบว่า ควรมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อให้นักศึกษามีเกิดความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยยึดแนวทางและวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ การถนอมรักษา การฟื้นฟู การลดปริมาณของเสีย การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งาน การสงวน และนำสิ่งอื่นมาใช้ทดแทน การสำรวจทรัพยากร และการประดิษฐ์ของเทียมขึ้นใช้ ภาณุมาศ มหาทรัพย์สกุล (2555: 173-178) พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่มีผลต่อการเกิดจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 6 แนวทาง ได้แก่ 1) นำปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นโจทย์ของการเรียนรู้ 2) วางแผนแก้ปัญหา 3) ลงมือเรียนรู้จากการปฏิบัติ 4) เปิดโอกาสให้มีการอภิปรายเชิงวิพากษ์ 5) สรุปสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่และนำไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหา 6) ประเมินผล นอกจากนี้ วรรณิภา สันป่าแก้ว (2556: 462) พบว่า แนวทางการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พลังงานของเยาวชน ได้แก่ การกำหนดนโยบายจากระดับประเทศลงสู่ระดับชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม เสริมแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นการเข้าร่วมจัดการเรียนรู้โดยเน้นเยาวชนเป็นศูนย์กลางให้ได้สัมผัสลงมือปฏิบัติจริง บูรณาการเรื่องการอนุรักษ์พลังงานกับเนื้อหาวิชาเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พัฒนาบุคลากรในการให้ความรู้ และจัดกิจกรรม ปรับปรุงสื่อและกิจกรรมตลอดจนสร้างเครือข่ายการอนุรักษ์พลังงานเพื่อให้เกิดการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์

พลังงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน Mayer (1982: Abstract) พบว่า การใช้สิ่งแวดล้อมอย่างเข้าใจ และถูกต้อง มีจิตสำนึก ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ มากกว่าการเรียนวิชาสังคมในชั้นเรียน

สรุป แนวทางในการสร้างสำนึกสากล ด้านการใส่ใจต่อประเด็นปัญหาโลก สามารถทำได้โดยกำหนดเป็นนโยบายระดับประเทศลงสู่การปฏิบัติในระดับชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม ในการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนควรได้เรียนรู้จากปัญหา มีการวางแผนในการแก้ไขปัญหา มีการลงมือปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง เปิดโอกาสให้สมาชิกได้อภิปรายและรายงานการปฏิบัติงานตามแผน ผู้เรียนร่วมกันสร้างองค์ความรู้ใหม่ อันจะทำให้เกิดสำนึกที่ยั่งยืน

3. ด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ วิภาพรณ พินลา (2559: 1449) สรุปไว้ว่า ค่านิยมที่สนับสนุนการเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกัน อันประกอบด้วยค่านิยมหลัก และค่านิยมสนับสนุน ที่เกี่ยวข้องทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสันติสุข ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านประชาธิปไตย และด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถนำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ คือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ความคิดรวบยอดหลัก ตลอดจนการบูรณาการให้เห็นความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่ต้องพึ่งพาอาศัยเกื้อกูล ซึ่งกันและกัน โดยกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้ การใช้วิจารณญาณในการคิดของตนเอง ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตจริงด้วยตนเองบนฐานของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การปลูกฝังคุณลักษณะการเคารพผู้อื่น เข้าใจในความหลากหลายของวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ การพัฒนาบุคลิกภาพที่ดี ค่านิยมประชาธิปไตย และสำนึกความรับผิดชอบต่อ

สังคมและสิ่งแวดล้อมจึงจะประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ และการใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 (กัลยา โขติธาดา, 2554: 14) คือ 1) ทาน หมายถึงการให้วัตถุ สิ่งของ และให้คำแนะนำความรู้ 2) ปิยวาจา หมายถึง การใช้วาจาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น 3) อุตถจริยา หมายถึง การเอาตัวเข้าช่วยเหลือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นและ 4) สมานัตตตา หมายถึง การร่วมทุกข์ร่วมสุข ไม่แบ่งแยก ไม่เลือกปฏิบัติ และการวางตนเหมาะสม

สรุปแนวทางในการพัฒนาสำนึกสากล ด้านการพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ คือการปลูกฝังให้ผู้เรียนเคารพสิทธิของผู้อื่น ส่งเสริมการทำงานร่วมกันและมีค่านิยมตามแนวทางประชาธิปไตย เคารพและรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และสอนให้นำหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 คือ ทาน ปิยวาจา อุตถจริยา และสมานัตตตา ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ด้านการเป็นสมาชิกพลโลก เบญจมาศ บุตศรี และจตุภูมิ เขตจัตุรัส (2560: 84) เสนอแนวทางในการพัฒนาการเป็นสมาชิกพลโลก ตามองค์ประกอบโมเดลการวัด 2 ด้าน คือ 1) ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ได้แก่ การวิเคราะห์ข่าวสาร ข้อมูล เหตุการณ์โลก การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเคารพสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค การใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองระดับต่างๆ และการมีจิตสาธารณะ 2) ด้านคุณลักษณะภายในของบุคคล ได้แก่ การมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ความซื่อสัตย์ การยอมรับคุณค่าในความหลากหลาย การมองเห็นและเข้าถึงปัญหาในฐานะของสมาชิกโลก UNESCO (2018: 34) ให้แนวทางในการส่งเสริมความเป็นพลโลกสำหรับการสอนนักเรียนระดับอุดมศึกษา คือ 1) ด้านการส่งเสริมสำนึก

ในท้องถิ่น ประเทศ และโลก คือการพัฒนาให้นักศึกษามีการศึกษาวิเคราะห์ด้านระบบการเมือง การปกครอง โครงสร้าง และกระบวนการ รวมถึงการนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการเป็นพลเมืองของโลก 2) ด้านการสัมพันธ์ และเชื่อมโยงในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก คือ ให้ศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก เพื่อให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ รวมทั้งความรับผิดชอบและการตัดสินใจในการเลือกปฏิบัติอย่างเหมาะสม 3) ด้านการคาดการณ์สถานการณ์การเมืองและการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัต คือ พัฒนาความสามารถในการประเมินการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตที่เป็นแรงกดดันและมีอิทธิพลต่อการเข้าถึงทรัพยากร การตัดสินใจและการเมืองการปกครอง 4) ด้านความแตกต่างทางอัตลักษณ์ คือ การให้ศึกษาความสัมพันธ์ของความแตกต่างระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลในสังคม 5) ด้านความแตกต่างและความสัมพันธ์ของคนในชุมชน คือ การให้ศึกษาความแตกต่างของกลุ่มคน ชุมชน และประเทศ 6) ด้านการยอมรับในความหลากหลาย คือ ความสามารถในการพัฒนาและประยุกต์ใช้ค่านิยม ทักษะ ทักษะ เพื่อการจัดการกลุ่มและมุมมองที่แตกต่างกัน 7) ด้านการทำกิจกรรมรายบุคคลและเป็นกลุ่ม คือ การพัฒนาและการนำทักษะไปใช้เพื่อการพัฒนาชุมชน 8) พฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อจริยธรรม การพัฒนาพฤติกรรมด้านความยุติธรรมทางสังคม ความรับผิดชอบต่อจริยธรรม การจัดการเกี่ยวกับ

ความไม่เสมอภาคและการเลือกปฏิบัติ 9) ด้านการส่งเสริมให้นำไปสู่การปฏิบัติ คือ การส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกอย่างจริงจัง

สรุป แนวทางในการสร้างสำนักสากลด้านสำนักความเป็นพลโลก คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนติดตามข้อมูลข่าวสาร คิดวิเคราะห์อย่างมีวิจาร์ณญาณ เคารพสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคและใส่ใจในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อสังคมและของปัญหาของสังคมและของโลก

บทสรุป

สำนักสากลเป็นเรื่องสำคัญที่จำเป็นต้องสร้างให้เกิดขึ้นในตัวนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อรองรับในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งปัจจุบันและในอนาคตซึ่งทุกคนจะต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การมีสำนักสากล จะช่วยให้เกิดความตระหนักรู้และร่วมมือกันแก้ปัญหาหรือหาทางป้องกันทำให้ภัยคุกคามต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทำให้สังคมและชุมชนรวมถึงโลกที่อาศัยอยู่มีความสงบสุขและปลอดภัย ดังนั้นแนวทางการสร้างจิตสำนักสากลจึงต้องอาศัยการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและระยะเวลาเหมาะสมต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความคิด ความเข้าใจ ได้ปฏิบัติและได้ประสบการณ์ที่ดีจึงจะช่วยให้ นักศึกษาเกิดสำนักสากลขึ้นมาได้

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา โชติธาดา. (2554). การปฏิบัติตามสังคหวัดคู่กับการประสานงานของบุคลากรสำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร. วิทยานิพนธ์ พธ.ม., จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, อยุธยา.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2557). การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กชนเผ่าโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ชายขอบภาคเหนือ. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 6(1).
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2546). การพัฒนามาตรสำนักสากลตามบริบทของสังคมวัฒนธรรมไทย. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 16(2): 311-334.
- เบญจมาศ บุตศรี และจตุภูมิ เขตจัตุรัส. (2560). การพัฒนาโมเดลการวัดความเป็นพลโลกของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(1): 71-91.
- ภานุมาส มหาทรัพย์สกุล. (2555). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วิภาพรรณ พินลา. (2559). แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับครูในยุคศตวรรษที่ 21. *วารสารสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ*, 9(1): 1443-1457.
- วรรณิภา สันป่าแก้ว. (2557). แนวทางการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านอนุรักษ์พลังงานของเยาวชน. *An Online Journal of Education*, 9(2): 438-451. Retrieved from <https://www.tci-thaijo.org/index.php/OJED/article/view/20392>.
- ศศิณา ภารา. (2550). *ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพรส (1989).
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558*. นนทบุรี: ภาพพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2561). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Banks. (1994). *Multiethnic education: Theory and practice*. (3rd) Boston: Allyn and Bacon.
- Baruth and Manning. (1992). *Multicultural education of children and adolescents*. Boston: Allyn and Bacon.
- Bhavnani, J. (2013). *Enhancing international mindedness*. IB Conference of the Americas 2013. New Orleans 18th-21st July. (ppt)

- Black, G.L. and Bernardes, R.P. (2014). Developing global educators and intercultural competence through an international teaching practicum in Kenya. *Canadian and International Education*, 43(2): 1-15.
- Cui, Q. (2013). *Global-mindedness and intercultural competence: A quantitative study of pre-service teachers*. PH.d. Dissertation, Indiana State University: Terre Haute, Indiana.
- DeMello, M. (2011). *The impact of study tours in developing global-mindedness among PK-12 educators in Southeastern Massachusetts*. (Unpublished doctoral thesis, Northeastern University).
- Hacking. (2016). *The international mindedness journey: School practices for developing and assessing international mindedness across the IB Continuum photo*. Department of Education, University of Bath.
- Haladjian, H.H. (2016). *Consciousness and language*. Retrieved from <https://www.psychologytoday.com/us/blog/theory-consciousness/201608/consciousness-and-language>
- Hansen, R. (2010). *Impact of study abroad on ethnocultural empathy and global-mindedness*. Doctoral dissertation at Ball State University. Retrieved from http://cardinalscholar.bsu.edu/bitstream/123456789/194615/1/HansenR_2010-1_BODY.pdf
- Hett, E.J. (1993). *The development of an instrument to measure global-mindedness*. Doctoral thesis, University of San Diego.
- Hill, I. (2012). Evolution of education for international mindedness. *Journal of Research in International Education*, 11(3): 245-261.
- IB (International Baccalaureate). (2013a). *IB learner profile*. Retrieved on August 16, 2015. from <http://occc.ibo.org/contentassets/fb82f70643ef4086b7d3f292cc214962/learner-profile-en.pdf>.
- James, J.H. and Davis, G.A. (2010). Striving for international mindedness in teachers education: one program's journey. *Ohio Social Studies Review*, (46): 39-47.
- Lai, C., Shum, M. and Bennan, Z. (2014). *International mindedness in an Asian context: the case of the international Baccalaureate in Hong Kong*. Retrieved September 12, 2015 from Educational Research. E-pub 10 January. DOI: 10.1080.00131881.2013.874159.
- Mayer, Nathan R. (1982). *Environmental consciousness and class consciousness two case studies*. Massachusetts: Addison-Wesley Publishing Co.
- McGaha and Linder. (2014). Determining teacher candidates' attitudes toward global-mindedness. *Journal Action in Teacher Education*, 36(4): 305-321.

-
- Park, H., Slobuski, T. and Durkee, C. (2016). *Global mindedness and global citizenship education*. Oxford Bibliographies. Retrieved from <http://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199756810/obo-9780199756810-0161.xml>
- Saxton, Calvin Irvin, (1995). *“Educating for world mindedness: The theories of Harry Stack Sullivan, Ruth Benedict, and Brock Chisholm, 1945–1950” Doctoral Dissertations*. AAI9605527.
- UNESCO. (2018). *Preparing teachers for global citizenship education: A template*. retrieved on October 10, 2018, from <http://unesdoc.unesco.org/images/0026/002654/265452E.pdf>.
- United Nations. (1992). *Earth summit, convention on biological diversity, United Nations conference on environment and development, Rio de Janero, Brazil, 13-14*. World Economic Forum. (2018).
- World Economic Forum. (2018). *The global risks report 2018 (13th Edition)*. Geneva: World Economic Forum.